

10 **Analizė**Smulkiųjų akcininkų
pergalė prieš SEB

Kapitalo rinka Pagrindinis akcininkas svarstys, ar skusti teismo nutartį

► **MARIUS JAKULIS-JASONAS**, AAA įmonių grupės valdybos pirmininkas ir smulkusis SEB banko akcininkas, po trejų metų laimėjo bylą prieš banko pagrindinį akcininką – „Skandinaviska Enskilda Banken“ dėl privalomojo akcijos išpirkimo kainos teisingumo. HERKAUS MILAŠEVIČIAUS NUOTRA.

VIRGINIJA ŽYGIENĖ
virginija.zygiene@verslozinios.lt

Lietuvos kapitalo rinkoje precedento neturintis įvykis – smulkieji SEB banko (tuometinio SEB Vilniaus banko) akcininkai po 3 m. bylinėjimosi švenčia pergalę, jie laimėjo bylą prieš banko pagrindinį akcininką – „Skandinaviska Enskilda Banken“ (SEB) dėl privalomojo akcijos išpirkimo kainos teisingumo. Jei ši teismo nutartis nebus apskųsta, SEB teks ne tik padengti ieškovo bylinėjimosi išlaidas, bet ir atseikėti beveik 14 mln. Lt smulkiesiems akcininkams, tarp jų ir tiems, kurie akcijas jau yra pardavę.

Kitaip nei Latvijoje ir Estijoje, smulkieji SEB banko Lietuvoje akcininkai švenčia pergalę. Vakar Vilniaus apygardos teismas, į kurį prieš 3 m. kreipėsi SEB banko (buvusio SEB Vilniaus banko) akcininkas Marius Jakulis-Jasonas, AAA įmonių grupės valdybos pirmininkas, paskelbė nutartį, kuria pripažino, kad dar 2006 m. gruodį nustatyta privalomai išperka-

mos vienos SEB Vilniaus banko akcijos kaina – 266,95 Lt yra neteisinga, ir nustatė, kad akcijos teisinga kaina yra 356 Lt. Teismas taip pat įpareigojo Švedijos SEB atlyginti visus p. Jakulio-Jasono patirtas bylinėjimosi išlaidas, kurios viršijo 300.000 Lt. Tiesa, šis teismo sprendimas gali būti apskųstas per 40 dienų.

„Tai įvardytume kaip pergalę ir manyčiau, kad bent jau mums, net jei sprendimas ir būtų skundžiamas, nekyla abejonų, kad teismas galėtų kitaip spręsti kainos klausimą, ar tą kainą dar didinti, ar mažinti. Tačiau faktas yra tas, kad šis teismas nustatė, jog ta kaina yra neteisinga, nors ji ir buvo suderinta su Vertybinių popierių komisija (VPK)“, – sako Ramūnas Kazlauskas, advokatų kontoros „Kazlauskas ir Degešys SOLVINGS“ advokatas, atstovaujantis Italijos verslininkui, dar vienam kitam SEB banko smulkiajam akcininkui.

Advokatas apgailestauja, kad SEB ignoravo smulkiųjų akcininkų gerus ketinimus susitarti be teismo ir teisybei įrodyti prirėkė 3 metų. „Aš, kaip advokatas, jų (VPK, – VŽ) atliktu darbu labai nusivyliau. Klysta visi – ir bankai, ir VPK, tačiau svarbiausia iš to padaryti tinkamas išvadas. Smulkieji akci-

ninkai niekada nenorėjo pyktis“, – kalba jis.

„Toks teismo sprendimas reikšmingas visai vertybinių popierių rinkai keliais aspektais: visų pirma, tai yra signalas kontrolinio akcijų paketų turėtojams ypač atsakingai apsvarstyti išpirkimo laiką ir kainos skaičiavimui skirti daugiau dėmesio. Be to, tai yra signalas VPK atidžiau tikrinti nustatytas išpirkimo kainas (šiuo atveju į kainos tvirtinimą, kurį atliko VPK, buvo žiūrima formaliai)“, – tikina Daiva Užinskaitė-Filonovienė, advokatų kontoros „AAA Baltic Service Company“ advokatė, atstovaujanti p. Jasonui.

Galiausiai, anot jos, ši byla, atsižvelgiant į tai, kokios sąnaudos reikalingos apginti smulkiųjų akcininkų interesus, galėtų signalizuoti įstatymų leidėjui dėl galimai reikalingų priverstinio išpirkimo proceso pakeitimų – pvz., nustatyti teisminį išpirkimo kainos tvirtinimo mechanizmą tokiu atveju kaip šis, t.y. kai nebuvo teikiamas oficialusis siūlymas dėl kontrolinio akcijų paketo įsigijimo.

Vaidotas Cibas, VPK narys, ginasi: „Tai užprogramuotas interesų konfliktas – viena pusė nori kuo pigiau nupirkti, kita pusė nori kuo brangiau parduoti.

Tad labai dažnai viena pusė bus nepatenkinta. Galima sakyti, kad VPK priima tik tarpinį sprendimą, nes jei viena pusė patvirtinta kaina būna nepatenkinta, o taip būna labai dažnai, tai galutinį sprendimą priima teismas.“

Tomas Pilipavičius, Investuotojų asociacijos valdybos pirmininkas, sako, kad šis teismo sprendimas parodo, jog smulkūs akcininkai, kai pažeidžiamos jų teisės, turi nenuleisti rankų ir kovoti iki galo. Juolab kad dėl trečdaliu galinčių padidėti akcijų supirkimo išlaidų Švedijos SEB, anot jo, skųs teismo sprendimą.

Arvydas Žilinskas, SEB banko Lietuvoje ryšių su žiniasklaida vadovas, tikina, kad SEB svarstys Vilniaus apygardos teismo sprendimą ir spręs, kokių veiksmų toliau imtis.

Istorijos pradžia

VŽ ne kartą rašė (2007 03 16, 2007 04 12 ir 2008 02 14) apie smulkiųjų akcininkų įsitikinimą, kad SEB banką kontroliuojančio švedų SEB siūloma kaina buvo klaidingai nustatyta, nes remtasi 2005 m. gruodžio pabaigoje buvusio banko akcijų kaina, o įvertės prieaugį nebuvo atsižvelgta. Tad pirmą kartą Lietuvos istorijoje smulkieji ryžosi bylinėtis dėl privalomojo akcijų

išpirkimo kainos – 0,064% SEB akcinio kapitalo turintis p. Jakulis-Jasonas paprašė teismo pripažinti, kad banko privalomojo akcijų išpirkimo kaina yra neteisinga, ir nustatyti kainą, atitinkančią rinkos vertę.

SEB banko akcijų išpirkimo kaina, kuri vėliau buvo suduotuotojų asociacijos valdybos pirmininkas, sako, kad šis teismo sprendimas parodo, jog smulkūs akcininkai, kai pažeidžiamos jų teisės, turi nenuleisti rankų ir kovoti iki galo. Juolab kad dėl trečdaliu galinčių padidėti akcijų supirkimo išlaidų Švedijos SEB, anot jo, skųs teismo sprendimą.

Arvydas Žilinskas, SEB banko Lietuvoje ryšių su žiniasklaida vadovas, tikina, kad SEB svarstys Vilniaus apygardos teismo sprendimą ir spręs, kokių veiksmų toliau imtis.

„2006 m. pabaigoje, kai SEB grupė inicijavo tuometinio SEB Vilniaus banko privalomą akcijų išpirkimą, pirmaujantys bankai Vidurio ir Rytų Europoje kainavo 4–6 daugiau nei jų buhalterinė vertė. Tačiau Lietuvos rinkos lyderio akcijas bando priverstinai išpirkti už akcijų kainos ir buhalterinės vertės daugklį, mažesnę nei 3, todėl manome, kad šio supirkimo metu akcijos buvo nuvertintos“, – primena p. Pilipavičius. Jis pripažįsta, kad žvelgiant iš šių dienų realijų gali atrodyti, kad SEB bankas Lietuvoje nevertas nei 4,1 mlrd. Lt,

kuriomis buvo įvertintas 2006 m. pabaigoje, nei 5,5 mlrd. Lt, kuriais vertinamas po teismo sprendimo.

Ponui Jakuliui-Jasonui paskelbiant apie priverstinį akcijų išpirkimą (2006 12 31) priklause 9.850 SEB akcijų, o iš viso smulkieji akcininkai, įskaitant p. Jakulį-Jasoną, tuo metu kartu turėjo 156.314 akcijų. Jei teismo sprendimas liktų galioti, papildomai SEB turėtų smulkiesiems akcininkams išmokėti beveik 13,92 mln. Lt, skaičiuoja p. Užinskaitė-Filonovienė.

98,99% tuometinio SEB Vilniaus banko akcijų turėjęs Švedijos SEB po privalomojo akcijų išpirkimo turimą akcijų paketą padidino iki 99,7%.

Dar aiškinsis

Įstatymai leidžia priverstinai išpirkti akcijas iš smulkiųjų akcininkų, jei stambūs kontroliuoja daugiau nei 95% akcijų. Ar Vertybinių popierių įstatyme apibrėžtas privalomasis akcijų išpirkimas neprieštaruja Konstitucijai, dar aiškinsis Konstitucinis Teismas, į kurį dar 2007 m. kreipėsi Seimo nariai.

Tad jei SEB neapskųs teismo nutarties, didesnę kainą už SEB banko akcijas gaus ir visi kiti smulkieji akcininkai, nors akcijas jau yra pardavę.